

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายสุรสิทธิ์ ขวัญศรี...

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้บ้านเลขที่ ๓๘ หมู่ที่ ๗ ตำบลรัตนวาปี อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย.....

โทรศัพท์๐๙๖-๘๔๐-๒๙๒๖.....Facebook-..... Line-

เกิด พ.ศ.....๒๕๐๙ปัจจุบันอายุ ๕๙.....ปี.....

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ...ปริญญาตรี...

สถาบันการศึกษาม.ราชภัฏอุดรธานี.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....ค้าขาย.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ...๑๒๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๗.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ผักปลอดสารพิษ.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ ฐานการเรียนรู้ปศุสัตว์อารมณดี

ปศุสัตว์อารมณดี (การลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต)

ปศุสัตว์อารมณดี ในบริบทของไก่ไข่ หมายถึง การเลี้ยงไก่ไข่แบบที่เน้นความเป็นอยู่ที่ดีของไก่ ทำให้ไก่มีความสุขและสุขภาพดี ส่งผลให้ได้ผลผลิตไข่ที่มีคุณภาพและน่ารับประทาน. การเลี้ยงแบบนี้จะให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆ เช่น

๑. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

พื้นที่กว้างขวาง : ไก่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับเดินเล่นและหากินตามธรรมชาติ

อากาศที่ดี : ฟาร์มควรมีการถ่ายเทอากาศที่ดี เพื่อให้ไก่ได้รับอากาศบริสุทธิ์

ความสะอาด : โรงเรือนและบริเวณโดยรอบต้องสะอาด เพื่อป้องกันโรคและแมลง

๒. อาหาร

อาหารที่มีคุณภาพ : ไก่ควรได้รับอาหารที่สดใหม่และมีคุณภาพ เพื่อสุขภาพที่ดีและให้ผลผลิตไข่ที่มีคุณภาพ สามารถให้อาหารเสริมจากพืชผักสวนครัว หรือเศษอาหารเหลือจากครัวเรือน เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มความหลากหลายของอาหาร

การให้อาหารเป็นเวลา : การให้อาหารเป็นเวลา จะช่วยให้ไก่ออกไข่สม่ำเสมอ.

๓. สุขภาพ

การจัดการด้านสุขภาพ : มีการจัดการสุขภาพไก่ที่ดี เช่น การป้องกันและควบคุมโรค เพื่อให้ไก่มีสุขภาพแข็งแรง ไม่ใช้ยาปฏิชีวนะ เพื่อให้ได้ไข่ที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

๔. การจัดการอื่นๆ

การเลี้ยงแบบปล่อย : ไก่มีอิสระในการหากินและใช้ชีวิตตามธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการกระทำที่ทำให้ไก่เกิดความเครียด

การดูแลอย่างใกล้ชิด : สังเกตอาการไก่เป็นประจำ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทัน่วงที

การเลี้ยงไก่ไข่แบบปศุสัตว์อารมณดี ไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อไก่ แต่ยังส่งผลดีต่อผู้บริโภคที่ได้บริโภคไข่ที่มีคุณภาพและปลอดภัย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ ฐานการเรียนรู้การปรับปรุงบำรุงดิน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ดินปลูก

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ ประมง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ แปลงผักอินทรีย์

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การปลูกผักอินทรีย์
๒. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักชีวภาพ
๓. การบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. หลักสูตรเกษตรผสมผสาน
๒. การเลี้ยงสัตว์แบบลดต้นทุน
๓. การทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. ระบบน้ำในพลังงานแสงอาทิตย์
๒. การแปรรูปอาหาร (น้ำพริกปลาร้า)
๓. การทำดินปลูก

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. หลัก อำเภอรัตนวาปี คือ หลักสูตรเกษตรผสมผสาน

หลักสูตรเกษตรผสมผสาน เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผสมผสานกิจกรรมการผลิตทางการเกษตรหลายอย่าง เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการประมง ในพื้นที่เดียวกันอย่างต่อเนื่องและเกื้อกูลกัน เพื่อใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าสูงสุด ลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ สร้างรายได้หลายทาง และส่งเสริมความสมดุลของระบบนิเวศ สาระสำคัญของหลักสูตร เป็นการรวมกิจกรรมการผลิตพืช สัตว์ และประมงเข้าด้วยกันในพื้นที่เดียว การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่นา เช่น ดิน น้ำ แสงแดด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ช่วยลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาผลผลิตเพียงอย่างเดียว และกระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ สร้างแหล่งรายได้ที่หลากหลายจากกิจกรรมทางการเกษตรหลายรูปแบบ หลายหลักสูตรเชื่อมโยงกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำเกษตร ผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ กระบวนการ และการบริหารจัดการระบบเกษตรผสมผสาน เป็นการเพิ่มช่องทางในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน สามารถสร้างรายได้จากหลายทาง ลดความผันผวนทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเอง และสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ เช่น ศึกษาข้อมูลจาก เอกสาร สื่อออนไลน์ แหล่งเรียนรู้ บรรยายและสาธิต ปฏิบัติจริง การวัดผลประเมินผล การประเมินความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และจากการปฏิบัติระหว่างเรียน โดยใช้แบบทดสอบ สังเกต สอบถาม การมีส่วนร่วม การบันทึกผลการเรียนรู้ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

นายสุรสิทธิ์ ขวัญศรี ประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด อย่างต่อเนื่อง เพื่อมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เช่น การประชุมวิเคราะห์สถานการณ์และความต้องการของพื้นที่ คณะกรรมการขับเคลื่อนงานและเจ้าหน้าที่ภาคสนามร่วมกันสะท้อนปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่ ใช้ข้อมูลจาก ศพก. เครือข่าย และฐานเรียนรู้ต่างๆ การระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำแผนคณะกรรมการฯ ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาเน้นการบูรณาการแผนจากหลายหน่วยงาน เช่น เกษตรจังหวัด ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดิน เป็นต้น การวางแผนปฏิบัติการประจำปี แยกเป็นกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้จริง ตามงบประมาณ มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมตามความต้องการของพื้นที่ การติดตามและประเมินผลรายงานผลการดำเนินงานทุกไตรมาส มีการปรับปรุงแผนหากพบอุปสรรคหรือแนวโน้มที่ต้องแก้ไข

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

สำนักวิทยบริการฯ จัหวัดหนองคาย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

ชื่อเอกสารต้นแบบ นายสุรสิทธิ์ ชวัลวัศ อินค้าหลัก พิชัย

אם כי נראה כי

จุดเด่น ๑. การจัดทำบัญชีฟาร์ม ๒. การทำเกษตรธรรมชาติ

[illegible]

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ครอบครัวทำการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นการทำนาข้าว เป็นหลัก การทำนา มีรายได้ไม่เพียงพอ เมื่อมองเห็นช่องทางการการเกษตรแบบผสมผสาน โดยเริ่มต้นโดยปลูกผักอายุสั้น เช่น ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า เมื่อปี ๒๕๕๘ สามารถสร้างรายได้ให้ครัวเรือน มีความตั้งใจและแนวทางการทำเกษตรที่หลากหลายผสมผสาน ไม่เน้นปลูกพืชเชิงเดี่ยว

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาสำคัญคือ ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากการพึ่งพาปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช นอกจากนี้ เกษตรกรยังต้องเผชิญกับ ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความไม่แน่นอนของผลผลิต การทำนา มีรายได้ไม่เพียงพอ โดยมองเห็นช่องทางการการเกษตรแบบผสมผสาน โดยเริ่มต้นโดยปลูกพืชผัก เมื่อปี ๒๕๕๘ สามารถสร้างรายได้ให้ครัวเรือน มีความตั้งใจและแนวทางการทำเกษตรที่หลากหลายผสมผสาน ไม่เน้นปลูกพืชเชิงเดี่ยว จึงพยายามที่จะจัดระบบผังแปลงให้มีน้ำเพียงพอต่อการเกษตร นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การวิเคราะห์ค่าดินด้วยชุดตรวจวัด pH และธาตุอาหารในดิน มาใช้ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักชีวภาพ เทคโนโลยีที่นำมาใช้เพื่อลดการระบาดของศัตรูพืช คือ การใช้ชีวภัณฑ์และศัตรูธรรมชาติ เช่น การปล่อยแตนเบียนหรือแมลงห้ำที่กินแมลงศัตรูพืช, การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ยังช่วยลดต้นทุนและสามารถควบคุมคุณภาพการใช้งานได้ด้วย

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ขั้นตอนที่ ๑ สำรวจ วิเคราะห์ แปลงการเกษตร เริ่มต้นด้วยการ เก็บข้อมูลสภาพพื้นที่จริง เช่น ดิน

น้ำ และสภาพภูมิอากาศ ผ่านการสำรวจภาคสนามและการวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงาน เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย

ขั้นตอนที่ ๒ จัดตั้งแปลงเรียนรู้ แปลงต้นแบบให้เกษตรกรในพื้นที่ และทดลองปฏิบัติในพื้นที่จริง เช่น การปลูกข้าวปลอดภัย การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา การตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้น การแปรรูป

ขั้นตอนที่ ๓ ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกร ส่งเสริมการสร้าง Smart Farmer ด้วยการเพิ่มทักษะด้านเทคนิค ดิจิทัล และการตลาด

ขั้นตอนที่ ๔ ขยายผลสู่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและแปลงใหญ่ ใช้ศูนย์ ศพก. เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเป็นวิธีการที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถใส่ปุ๋ยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยข้อมูลจากการตรวจวิเคราะห์สภาพดินในพื้นที่เพาะปลูก ขั้นตอนแรกคือการเก็บตัวอย่างดินจากแปลงปลูกในหลาย ๆ จุดอย่างถูกวิธี เพื่อนำมาผสมรวมกันและตรวจวิเคราะห์ เพื่อหาค่าต่าง ๆ เช่น ค่า pH และปริมาณธาตุอาหารที่จำเป็น เช่น ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม เป็นต้น หลังจากได้รับผลการวิเคราะห์ และคำแนะนำเกี่ยวกับชนิดและปริมาณปุ๋ยที่ควรใช้ รวมถึงเวลาที่เหมาะสมในการใส่ปุ๋ยเพื่อให้พืชได้รับธาตุอาหารอย่างเพียงพอและถูกต้องตามความต้องการของดินและพืชชนิดนั้น ๆ

การใช้สารชีวภัณฑ์ในการดูแลควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช เช่น การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา เริ่มจากการเตรียมวัสดุอาหารเชื้อ เช่น ข้าวสารแช่ผสมกับน้ำในอัตราส่วน ข้าว ๓ ส่วน น้ำสะอาด ๒ ส่วน จากนั้นนำไปนึ่งให้สุกเพื่อฆ่าเชื้อจุลินทรีย์อื่น ๆ แล้วพักให้เย็นจนเหลืออุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการเพาะเชื้อ ต่อมาเติมหัวเชื้อราไตรโคเดอร์มาที่เตรียมไว้ลงในอาหารเชื้อที่เย็นแล้ว โดยใช้วิธีปลอดเชื้อ ผสมให้เข้ากันแล้วบรรจุลงในถุงเพาะเชื้อที่เตรียมไว้ ปิดปากถุงโดยมีช่องระบายอากาศที่เหมาะสม แล้วเก็บไว้ในที่มืดและอุณหภูมิประมาณ ๒๕-๓๐ องศาเซลเซียส เพื่อให้เชื้อราเจริญเติบโตเต็มที่ประมาณ ๗-๑๔ วัน หลังจากนั้นเชื้อราจะมีลักษณะสีเขียวเต็มพื้นผิวอาหารเชื้อ สามารถตรวจสอบความสมบูรณ์ของเชื้อราและความสะอาดได้ จากนั้นเก็บรักษาเชื้อราในภาชนะที่ปิดสนิทในที่แห้งและเย็น เพื่อรักษาความมีชีวิตของเชื้อรา ไตรโคเดอร์มาที่ผลิตได้สามารถนำไปใช้ผสมกับวัสดุปลูกหรือใช้พ่นพืชเพื่อควบคุมโรคพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. ประกอบด้วย

นาข้าว ๑๕ ไร่

ผักตามฤดูกาล ๑ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานานาชนิด จำนวน ๓ (หน่วย บ่อ)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่ จำนวน ๓๐ ตัว

๓.๒) เป็ด จำนวน ๑๐ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑.๑)ข้าว.....

ต้นทุนการผลิตข้าว มีต้นทุนเฉลี่ย ๓,๙๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผักตามฤดูกาล

เฉลี่ยรายได้วันละ...๑๐๐-๑๕๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ไข่ไก่....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕๒๐...บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ..... ..

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปี จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าว, ไข่ไก่, เป็ด และปลา.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๘๓,๕๐๐....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. เกษตรกร ในอำเภอรัตนวาปีได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก.

๒. ศูนย์ศพก.เครือข่าย อำเภอรัตนวาปี จำนวน ๑๘ ศูนย์ ได้เชื่อมการทำงานกับ ศูนย์ ศพก. หลัก

๓. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก ศพก. สามารถนำ ความรู้ไปปฏิบัติได้

๔. ศูนย์ศพก.หลัก ได้พัฒนาศักยภาพสามารถให้บริการได้

๕. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ได้

๖. เป็นศูนย์เรียนรู้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมี และรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การนำ BCG Model มาใช้ใน ศพก.

- Bio-Economy (เศรษฐกิจชีวภาพ) การใช้ข้าวพันธุ์ดี
- Circular Economy (เศรษฐกิจหมุนเวียน) การทำปุ๋ยจากเศษวัสดุเหลือใช้ ปรับปรุงบำรุงดิน สร้างมูลค่าจากวัสดุเหลือใช้ และการไถกลบตอซัง

- Green Economy (เศรษฐกิจสีเขียว) ลดการใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยอินทรีย์

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- มีการนำดินไปตรวจวิเคราะห์ ผลิตเชื้อไตรโคเดอร์มา ผลิตจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง และผลิตปุ๋ยหมักไว้ใช้
- มีการสร้างรายได้ให้กับคนในครอบครัวและชุมชน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรในอำเภอรัตนวาปี ทั้งในเรื่องขององค์ความรู้ด้านวิชาการต่างๆ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต การจัดการด้านตลาด ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ลองผิดลองถูก เข้าร่วมอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ การศึกษาดูงาน จนเกิดการเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้ต่อยอดให้ชุมชน เป็นศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อขับเคลื่อนภาคการเกษตรไทยสู่ความยั่งยืน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก. อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย เป็นศูนย์อบรมด้านการเกษตร จัดอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เกษตรกรผู้นำ หัวข้ออบรมที่โดดเด่น เช่น การจัดทำบัญชีฟาร์ม การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ และการทำเกษตรผสมผสาน และเป็นแหล่งศึกษาดูงานของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

บทบาทของ ศพก. อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย เป็นที่ปรึกษาเกษตรกรในพื้นที่ให้คำแนะนำเฉพาะกรณี เช่น ปรับปรุงดิน ป้องกันโรคพืช และเป็นหน่วยงานประสานงาน ติดต่อหน่วยงานภาครัฐ เพื่อช่วยเกษตรกรได้ครบวงจร รวมถึงลงพื้นที่ไปตรวจสอบปัญหาจริง พร้อมแก้ไขเชิงปฏิบัติการ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย มีการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร ซึ่งศพก. ทำหน้าที่เป็นแหล่งรวมข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับจังหวัด เช่น ข่าวสารด้านนโยบายภาครัฐ เช่น การขึ้นทะเบียนเกษตรกร โครงการประกันรายได้เกษตรกร การช่วยเหลือภัยพิบัติ ข้อมูลด้านตลาดและราคาสินค้าเกษตร เช่น ราคาสินค้าผลผลิตในท้องถิ่น แนวโน้มตลาด แจ้งเตือนสถานการณ์พิเศษ เช่น การระบาดของโรคพืช แมลงศัตรูพืช ภัยแล้ง น้ำท่วม และเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการเกษตรทั้งรูปแบบ เอกสาร คู่มือ และการสาธิตภาคสนาม เช่น ให้คำปรึกษาด้านการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สอนการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ จุลินทรีย์ EM แนะนำการจัดการศัตรูพืชแบบชีวภาพ เช่น การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา การจัดการฟาร์มด้วยหลักเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และเทคนิคการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และการวางแผนการผลิตแบบมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดกิจกรรมทางการเกษตร โดยมี ศพก. เครือข่ายในแต่ละตำบล เกิดการแลกเปลี่ยนกิจกรรมระหว่าง ศพก. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต ผลิตพืชปลอดภัย การปรับปรุงบำรุงดิน และเกษตรกรได้รับการช่วยเหลือจากหลาย ๆ หน่วยงาน เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมปศุสัตว์ เป็นต้น ดังนั้น การรวมกลุ่มของ ศพก. เครือข่าย

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ศพก. อำเภอรัตนวาปี มีบทบาทเป็น “ศูนย์กลางการขับเคลื่อนงานเกษตรเชิงบูรณาการ” ที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและระบบการผลิตทางการเกษตรให้ยั่งยืน โดยมีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย มีการประสานความร่วมมือกับสำนักงานเกษตรอำเภอรัตนวาปี ปศุสัตว์ ประมง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๖ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ประธานคณะกรรมการ ศพก. อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย เป็นบุคคลสำคัญที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนศูนย์ฯ ในระดับพื้นที่ โดยมีบทบาททั้งในเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติ และการเป็นผู้นำทางความคิด เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรและสร้างเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน โดยมีหน้าที่หลักในการวางแผนและกำหนดทิศทางการดำเนินงานของศูนย์ ทำหน้าที่ร่วมกับคณะกรรมการและหน่วยงานสนับสนุนในการจัดทำแผนงาน/กิจกรรมประจำปีของศูนย์ เป็นศูนย์ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่าง ศพก. กับหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน อบต. และเอกชนที่สนับสนุนด้านเทคโนโลยี รวมถึงรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด และเสนอแนะแนวทางพัฒนาในปีถัดไป และเป็นเกษตรกรต้นแบบที่มีประสบการณ์ตรง สามารถถ่ายทอดแนวคิดเทคนิค และแรงบันดาลใจให้แก่เกษตรกรรายอื่น

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอรัตนวาปี เป็น ศพก.หลัก เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดกิจกรรมทางการเกษตร โดยมี ศพก. เครือข่ายในแต่ละตำบล เกิดการแลกเปลี่ยนกิจกรรมระหว่าง ศพก. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต การปรับปรุงบำรุงดิน และเกษตรกรได้รับการช่วยเหลือจากหลาย ๆ หน่วยงาน เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมปศุสัตว์ เป็นต้น ดังนั้น การรวมกลุ่มของ ศพก.เครือข่าย จึงเกิดผลดีแก่เกษตรกรอย่างมากทั้งในเรื่องการดำเนินชีวิต การสืบทอด การมีส่วนร่วม ตามแบบ ศาสตร์พระราชา

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอรัตนวาปี

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ศพก.สามารถนำองค์ความรู้ถ่ายทอดไปยังหมู่บ้านและชุมชน เพื่อให้เกิดการอยู่ดี กินดี เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ไม่มีหนี้สิน และบอกต่อไปยังลูกหลานได้อีกด้วย องค์ความรู้ที่อยู่ใน ศพก. นั้นมีฐานเรียนรู้ ได้แก่ ไร่นาสวนผสม การเลี้ยงสัตว์แบบลดต้นทุน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักชีวภาพ โดยคนในชุมชนสามารถเรียนรู้และผลิตใช้เองได้ ซึ่งในอนาคต ศพก. จะนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดไปยังเกษตรกรในชุมชนต่อไป

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

พออยู่ พอกิน พอใช้ พอประมาณ

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- ๑) เกษตรกรต้นแบบ ศพก.หลัก พร้อมครอบครัว
- ๒) เกษตรกรในพื้นที่ ๒-๓ คน
- ๓) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบตำบล
- ๔) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบงาน ศพก.ระดับอำเภอ
- ๕) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบด้านการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ระดับอำเภอ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. เตรียมความพร้อมในการถอดบทเรียน กำหนด วัตถุประสงค์
๒. แลกเปลี่ยนประสบการณ์ / สะท้อนความคิดเห็น
๓. สรุปองค์ความรู้ / บทเรียนที่ได้

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน คือ การสัมภาษณ์ (ถาม-ตอบแบบเปิด) ภาพถ่ายภาพกิจกรรม ใช้กระตุ้นความทรงจำ และสื่อสารผลการทำงาน เพื่อใช้ถ่ายทอดความรู้ต่อไป

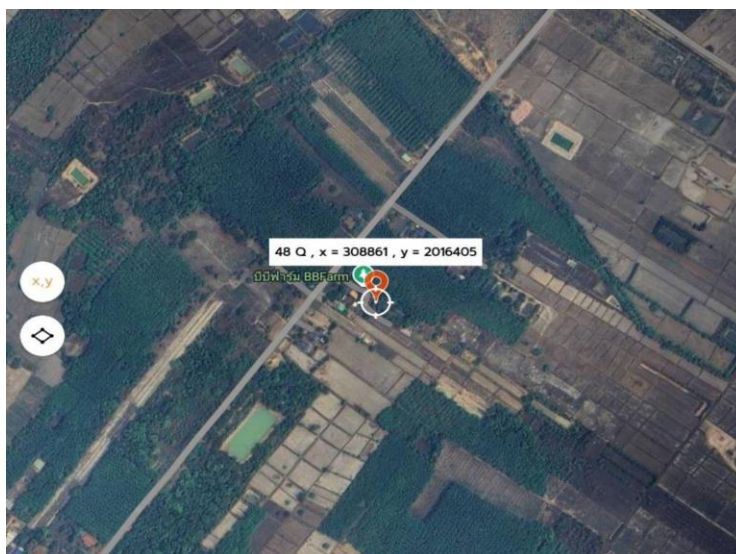
๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

เจ้าหน้าที่ขาดความเข้าใจในการถอดบทเรียน เกษตรกรอาจให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ขาดระบบบันทึกหรือไม่ มีการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ แม้มีการถอดบทเรียนแล้ว แต่ข้อมูลกลับกระจัดกระจาย ไม่มีเอกสารรวบรวมไว้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ต่อหรือนำไปขยายผลได้เต็มที่ ข้อเสนอแนะ คือ จัดทำแบบฟอร์มถอดบทเรียนที่เรียบง่าย ใช้ง่าย มอบหมายผู้รับผิดชอบรวบรวม/จัดเก็บ และนำเข้าสู่ฐานข้อมูลของศูนย์ และที่สำคัญ ระยะเวลาจำกัด

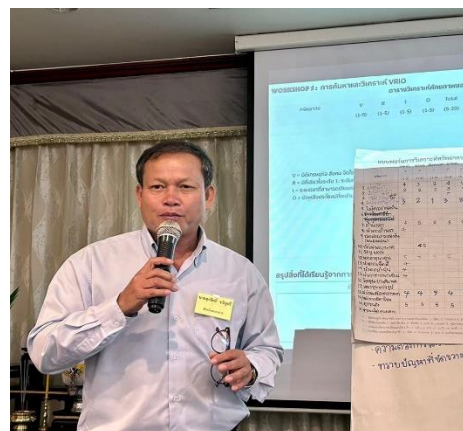
*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ภาพแสดง : แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. หลัก อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

ภาพแสดง : ภาพแสดงการเป็นวิทยากร

ภาพแสดง : ภาพแสดงการประชุมเชื่อมโยง ศพก.และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ และจังหวัด

ภาพแสดง : ภาพแสดงการประชุมเชื่อมโยง ศพก.และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ และจังหวัด

ภาพแสดง : กิจกรรมในศูนย์ ศพก.หลัก

ภาพแสดง : กิจกรรมในศูนย์ ศพก.หลัก

บูรณาการและเชื่อมโยงการดำเนินงาน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ศพก.เครือข่าย อำเภอรัตนวาปี ทั้ง ๑๘ ศูนย์ ดังนี้

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์
1	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร วิชัย ฟาร์ม	11	รัตนวาปี	นายวิชัย ทดเจริญ
2	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลพระบาทนาสิงห์	1	พระบาทนาสิงห์	นายวิรัตน์ ศรีมงคล
3	ศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชนตำบลรัตนวาปี	11	รัตนวาปี	นางอุษณีย์ โสภาสัตร์
4	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเปงจาน	8	โพนแพง	นางสาวอุไรวรรณ ผ่องใส
5	ศูนย์เรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่	11	รัตนวาปี	นายสุนทร สอนสมนึก
6	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	9	นาทับไฮ	นายคทาวัธ ศรีทองกุล
7	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเปงจาน	8	โพนแพง	นายกสิพงษ์ ประจิมทิศ
8	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	8	โพนแพง	นางจันทร์เพ็ญ ทศน์ส
9	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	7	บ้านด่อน	นายมงคล อัครา
10	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม	8	บ้านด่อน	นางสมถวิล แพงโคตร
11	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	11	นาทับไฮ	นางกัลยา แสนวัง
12	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านด่อน	7	บ้านด่อน	นายขวัญชัย ดวงขันเพชร
13	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเตชะไพบูลย์	14	พระบาทนาสิงห์	นายอุทัย นิตพันธ์
14	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบอำเภอรัตนวาปี	2	นาทับไฮ	นายเข้มพร สองสอน
16	สวนป่าชาดง	4	บ้านด่อน	นายคมสัน สีสา
17	ฟาร์มอินทรีย์แดง	7	รัตนวาปี	นายสงบ สงนอก
18	สวนศรีเวียงคำ	5	พระบาทนาสิงห์	นายอภิชัย แก้วศรี
19	สวนวนเกษตร	6	รัตนวาปี	นายประเทือง นาม